

Els deu manaments

Si realment hi hagué o no hi hagué un Moisès històric, i si realment aquest Moisès va traure el poble d'Israel d'Egipte i va rebre de Jahvè els deu manaments al cim del Sinaí, poden ser fets perfectament discutibles. Allò que no és discutible en absolut és, en tot cas, l'impacte prodigiós i quasi universal d'aquesta narració, partint dels cinc llibres de la Torà escrita, passant per les referències evangèliques, fins a arribar als *negro spirituals* i *gospels* nord-americans (*Go down Moses, Way down in Egypt land. / Tell old Pharaohs to/ Let my people go*, que canta el grandíssim Louis Armstrong) i fins a la gran indústria del cinema de Hollywood. En realitat, predicacions i catecismes a banda, ja fa més de mig segle que Moisès és Charlton Heston, el faraó és Yul Brynner, i la resta de personatges notables de la història són Anne Baxter, Edward G. Robinson, Yvonne de Carlo, Debra Paget i John Derek, en mans d'un déu omnipotent que es deia Cecil B. De Mille. Una nova "superproducció" anomenada *Exodus* que justament aquests dies nadalencs i festius arriba a les pantalles, per molts efectes espectaculars que incloga no serà mai *Els deu manaments*, ni Moisès serà mai aquest xicot que li diuen Christian Bale, ni Ridley Scott serà De Mille. *Sorry*, però hi ha films que són tan eterns com els textos de la Bíblia. I hi ha temes i matèries igualment immortals i perennes, com ara aquesta del cim del Sinaí, l'esbarzer encès, la veu del Déu invisible que es defineix "Jo sóc qui sóc", o "el que és", o siga l'ésser absolut. I que es molesta a imposar uns preceptes generals a un petit poble particular que, a més, els ignora d'entrada, adora un vedell d'or, i fa que el legislador celestial els haja de repetir, gravats en unes lloses de pedra. En fi, aquesta és la història que hem heretat i assumit, i que és també la nostra, no únicament la d'una tribu de pastors perduda en el desert. Si no és que tots som tribus perdudes, inclosos els membres d'aquestes societats televisives i urbanes que anomenem, molt vagament i incertament, postindustrials i de masses, per falta de conceptes més concrets. Si en volen una prova, no solament hi ha la presència dels preceptes de la llei escrits en pedra en l'escultura del

Joan Francesc Mira

Moisès de Miquel Àngel i en els inevitables manaments del nostre catecisme infantil, sinó en un espectacle unipersonal del gran Roberto Benigni, fa un parell de setmanes, en la Televisió italiana, RAI1: dos llarguíssims monòlegs, dos dies seguits,

amb uns deu milions d'espectadors. Monòlegs sobre els deu manaments, i un 38% d'audiència.

Qui pense, doncs, que Moisès i els Manaments de la Llei de Déu són coses superades i antigues, va ben errat de comptes, o té molt poca informació, i esbiaixada. "*Non rubare? Dio ha fatto un comandamento per noi italiani: sembra che l'abbia scritto proprio un italiano, è il comandamento che sentiamo un po' nostro*", afirmava Benigni amb una ironia que no necessita traducció. "No robar" era el setè, segons el compte clàssic del catecisme que jo vaig aprendre ("*El séptimo no hurtar*"), i segons Benigni és el més adequat per als italians, el més necessari sobretot per als polítics d'aquell país. Benigni, òbviament, no llegeix la premsa espanyola. De tota manera, segons una enquesta de l'*Istituto Demopolis*, per als italians els manaments més transgredits són, per aquest ordre: no desitjar la dona d'altri (80%), no cometre actes impurs (71%), i no acusar falsament ni mentir (68%). Quant a "no robar", sembla que només el transgredeix un 32%, cosa bastant dubtosa. Si, tal com diu l'evangeli, qui mira una dona amb desig ja peca mortalment, em sembla que un 80% de pecadors és un càlcul massa curt (se suposa que les dones també pequen si desitgen el marit d'una altra, però això no ho va dir Jahvè a Moisès...). I pel que fa als actes impurs, el legislador etern va dir només "No cometràs adulteri", i no digué "*El sexto no fornicar*", tal com em van ensenyar al catecisme, ni va parlar d'"actes impurs", que és la interpretació doctrinal vigent. Ja se sap que, en aquesta matèria, les prohibicions són radicals, detallades i extenses, en general sense cap relació amb l'adulteri. Però també és cert, tal com ens recorda Benigni, que "la castedat pot ser una gran virtut, si es practica amb moderació." Com totes les altres virtuts, que sovint són més perilloses que els vicis. I que tinguen un bon 2015 complint tots els manaments, que no serà gens fàcil.

“ ‘No robar’ era el setè, segons el compte clàssic del catecisme que jo vaig aprendre (‘El séptimo no hurtar’), i segons Benigni és el més adequat per als italians, el més necessari sobretot per als polítics d’aquell país. Benigni, òbviament, no llegeix la premsa espanyola ”